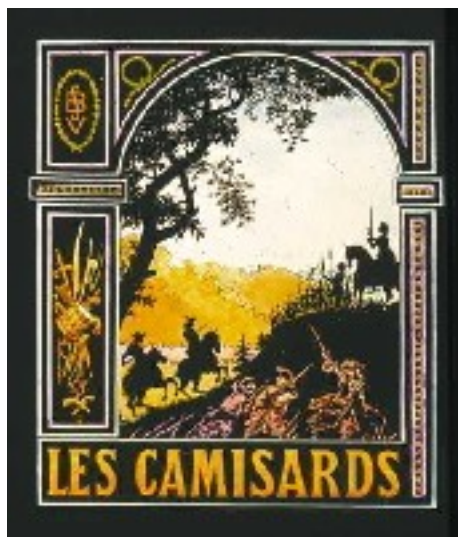
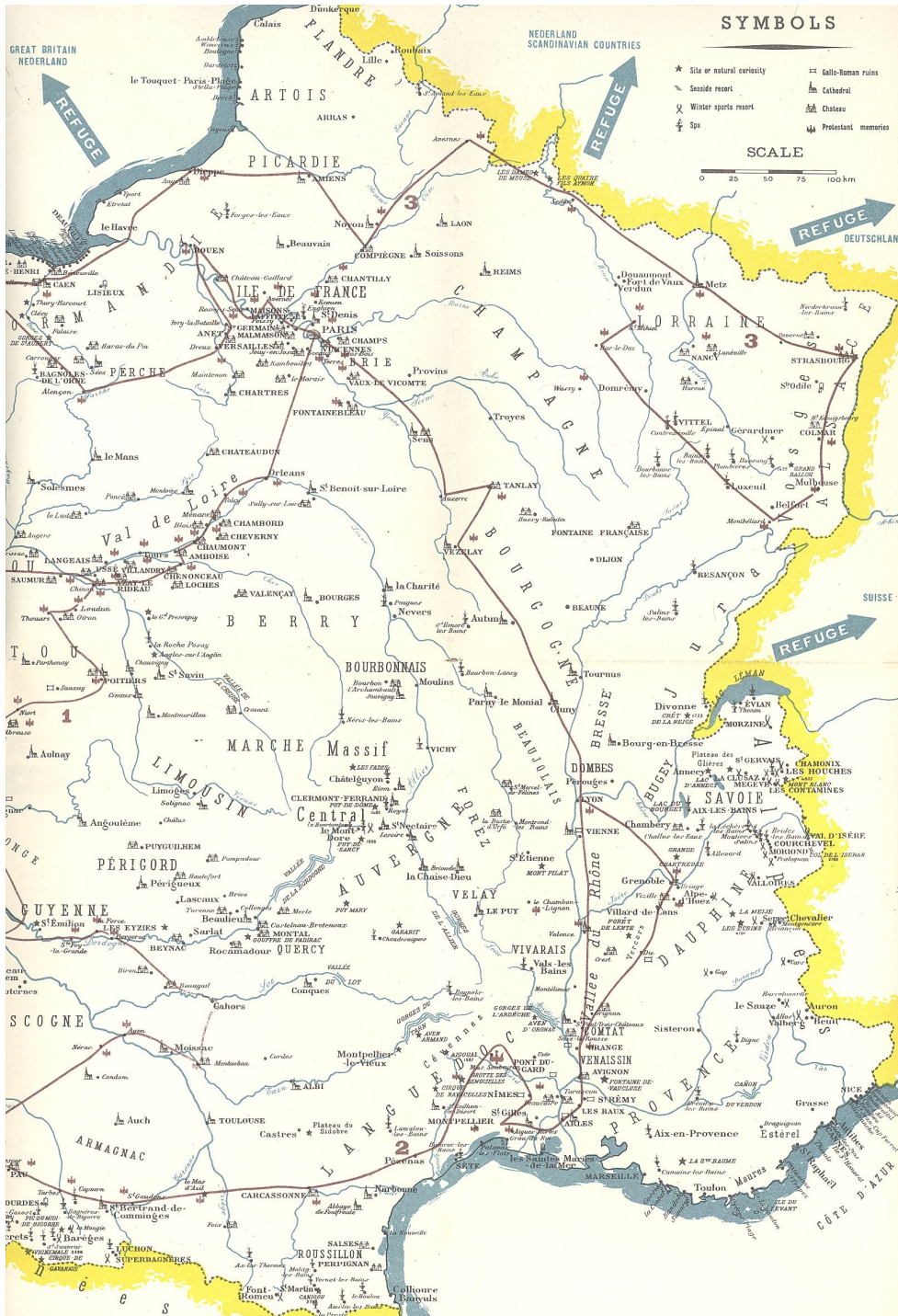

DHS 2009 nr. 4

Mandag d. 6. april 2009 kl. 19.00

Pastor Pierre-Jean Ruff
"Forfølgelserne af de franske protestanter fra 1670 til 1789 og Camisard-krigen (1702 til 1704)"

Det særegne landskab Cevennerne

Languedoc

Rummede en fjerdedel af Frankrigs protestanter (ca. 200.000). Monarkiet ønskede at de skulle forsvinde. Martyrene samtyggede i at dø uden at gøre modstand, men de fleste foretrak at kæmpe snarere end at give efter for den despotiske vilje. Deres modstand reddede et humant syn på den franske protestantisme.

Camisard-krigen dækkede 4 af de nuværende departementer: la Lozère, l'Ardèche, le Gard og l'Hérault.

Cevennerne har en særegen natur: dybe, øde dale med skov og krat, kontrast til det tæt beboede lavland ned mod Middelhavet og Rhône. Afstandene er ikke særlig store og overgangen føles stærkt.

Foruden Cevennerne er i området Arles, Pont du Gard, Avignon, Nîmes, Aigues Mortes og Montpellier. Le Musée du Désert ligger i den lille landsby Mialet, et godt stykke oppe i Cevennerne.

Cevennerne. Languedoc og Provence var områder med særlig mange huguenotter.

Musée du Désert i Mialet

Le Musée du Désert - ørkenens museeum

Ligger i den lille landsby Mialet, et godt stykke oppe i Cevennerne. Museet er indrettet i et gammelt hus fra slutningen af 1600-tallet: Mas Soubeyran. Her fødtes i 1680 en af lederne i modstanden mod statens undertrykkelse: Pierre Laporte, også kaldet Rolland efter den berømte ridder, som hjalp Karl den Store med at kæmpe mod saracenerne. Den måde, hvorpå huset er bygget, er typisk for egnen: Det består af flere små bygninger, som er indbyrdes forbundet med hinanden. Museet rummer minder om de reformerte, især i det område (huguenotter som de kaldtes i 1500-1600-tallet): deres baggrund, deres liv, og deres kamp mod statsmagten.

Huguenotterne var ikke ligestillede med katolikkerne. Der var ikke tale om, at den protestantiske kristendomsopfattelse blev anset for at være ligeværdig med den katolske. Huguenotterne var en anerkendt stat inden for staten, som var nødt til at have garantier.

I længden viste det sig, at denne måde at indrette sig på ikke kunne forenes med statens interesser, når kongen var enevældig og katolik. Nantes-ediktet var et politisk, ikke et religiøst aktstykke. I de følgende år var der gang på gang sammenstød. Hertil kom, at paven aldrig anerkendte ediktet, men gjorde hvad det kunne for at bekæmpe det.

Cevennen – Languedoc – Provence

PONT-DE-MONTVERT (Dép. Lozère). Ermordung des Abbé du Chaila am 24.07.1702 durch Kamisarden war der Auftakt zum blutigen Kamisardenkrieg.

VIALAS (Dép. Lozère). Reformierte erhielten 1804 unzerstörte ref. Kirche wieder zurück, da sie vor 1685 in eine kath. umgewandelt worden war.

ANDUZE (Dép. Gard). „Tor der Cevennen“. Auch „Genève des Cévennes“, da Stadt von Anfang an fest zur Reformation stand. Eine der größten ref. Kirchen Frankreichs (1812).

MIALET (Dép. Gard). Dorf im Herz der Cevennen, nahe bei Anduze. März 1703 Zwangsumsiedlung der 670 Hugenotten: 210 Männer, 280 Frauen, 180 Kinder nach Perpignan (Dép. Pyrénées-Orientales). *Gedenktafel an Kirche*, die 1837 auf Ruinen der zerstörten hug. Kirche erbaut wurde.

MAS SOUBEYRAN. Weiler bei Mialet. Alljährlich am ersten September-Sonntag Gottesdienst im Freien („Assemblée du Désert“, in Anlehnung an verbotene Gottesdienste nach 1685) mit Taufen und Abendmahl, mit bis zu 20 000 Nachfahren und Freunden der Hugenotten aus der ganzen Welt. — *Musée du Désert* (<www.museedudesert.com>) im Geburtshaus des Kamisardenführers Laporte-Roland. Es dokumentiert die Zeit des Désert (der Wüste): Geschichte der Hugenotten in Frankreich von Aufhebung des Edikt von Nantes 1685 bis zum Toleranzedikt 1787.

MONTÈZES BEI MONOBLÉ (Dép. Gard). *Gedenktafel* am Tagungsort der ersten Synode der Wüste (1715).

SAINT-JEAN-DU-GARD (Dép. Gard). *Musée des Vallées cévenoles* (Museum der Cevennentäler), Grand-Rue 95.

VÉZÉNOBRES (Dép. Gard). Kirche aus 17. Jh., 1685–1791 kath., danach wieder protestantisch. In Frankreich sind insgesamt nur vier ref. Kirchen 1685/86 nicht zerstört worden.

AIGUES-MORTES (Dép. Gard). In der Camargue. *Musée Tour de Constance*, im 40 m hohen „Turm der Standhaftigkeit“ an der Stadtmauer. Turm nach 1685 Gefängnis für Nicht-Abschwörungswillige. 1705 gelang Kamisardenführer Abraham Mazel und anderen die Flucht, seitdem Frauengefängnis. Bekannteste Gefangene (1730–1768) war Marie Durand, die *résister* (widerstehen) in den Brunnenrand geritzt haben soll, den Wahlspruch der Hugenotten. Der Turm ist Symbol der Standhaftigkeit, Glaubenstreue und Leidensbereitschaft der Hugenotten.

NÎMES (Dép. Gard). Ref. „Hauptstadt“ der Provinz Languedoc. 1559–1664 Ref. Akademie. Michaeli (29. Sept.) 1567 Massaker der Reformierten an Katholiken, sog. Michelade. — *Rue du Marché* Nr. 4: Hier entwarf Goldschmied Maystre 1688 das Hugenottenkreuz. — *Rue de la Madeleine* Nr. 30: Erhaltenes Eingangstor des „Temple de la Calade“ (achteckiges Gebäude für 5 000 Personen, 1566–1685). — *Rue Rabaut Saint-Étienne* Nr. 2: Wohnung und Grab des Predigers Paul Rabaut.

FERRIÈRES (Dép. Tarn). Im Schloss *Musée du Protestantisme en Haut-Languedoc*.

MONTPELLIER (Dép. Hérault). Sicherheitsplatz der Hugenotten. 1598 gegründete Ref. Akademie wurde 1617 mit der in Nîmes zusammengelegt. In beiden Städten fanden die meisten Hinrichtungen von Hugenotten statt. — *Medaillon am Triumphbogen* (1691/93) für Ludwig XIV. zeigt Vernichtung der „Ketzeri“.

LOURMARIN. Galt als „Genf der Provence“.

MÉRINDOL (Dép. Vaucluse). Im 15./16. Jh. siedelten sich im Lubéron, 75 km nördl. von Marseille, Waldenser an. 1545 wurden bei einem Feldzug frz. und päpstl. Truppen gegen die „Ketzer“ 22 Orte zerstört, darunter Cabrières-d'Avignon (schon in päpstl. Grafschaft Venaissin) und MÉRINDOL, 4 000 Waldenser jeden Alters ermordet, verstümmelt oder auf Galeeren verschleppt. 4 000 flohen in die Berge oder in die Schweiz. Am Eingang des alten verfallenen Dorfes *Mahnmal* zur Erinnerung an das Massaker. In MÉRINDOL Sitz der Association d'Études Vaudoises et Historiques du Lubéron mit *Waldensermuseum*.

ÎLE SAINTE-MARGUERITE (Dép. Alpes-Maritimes, eine der Lérinischen Inseln in Bucht von Cannes an Côte d'Azur). *Mémorial Huguenot* im Meeresmuseum der Festung, die nach 1685 auch Gefängnis für hug. Prediger war (max. bis 33 Jahre in Einzelhaft). — Am Mittelmeer gab es vier Staatsgefängnisse für Hugenotten: Fort l'Île Sainte-Marguerite, Fort de Brescou bei Agde, Tour de Constance, Château d'If.

CHÂTEAU D'IF (Dép. Bouches-du-Rhône). Staatl. *Festungs-Gefängnis* für Hugenotten auf der Insel in der Bucht von Marseilles.

Marie Durand 1711-1776
Fange i Constance-tårnet

Aigues-Mortes

Aigues-Mortes, Constance-tårnet

Aigues-Mortes

Languedoc

Det Danske Huguenotsamfund

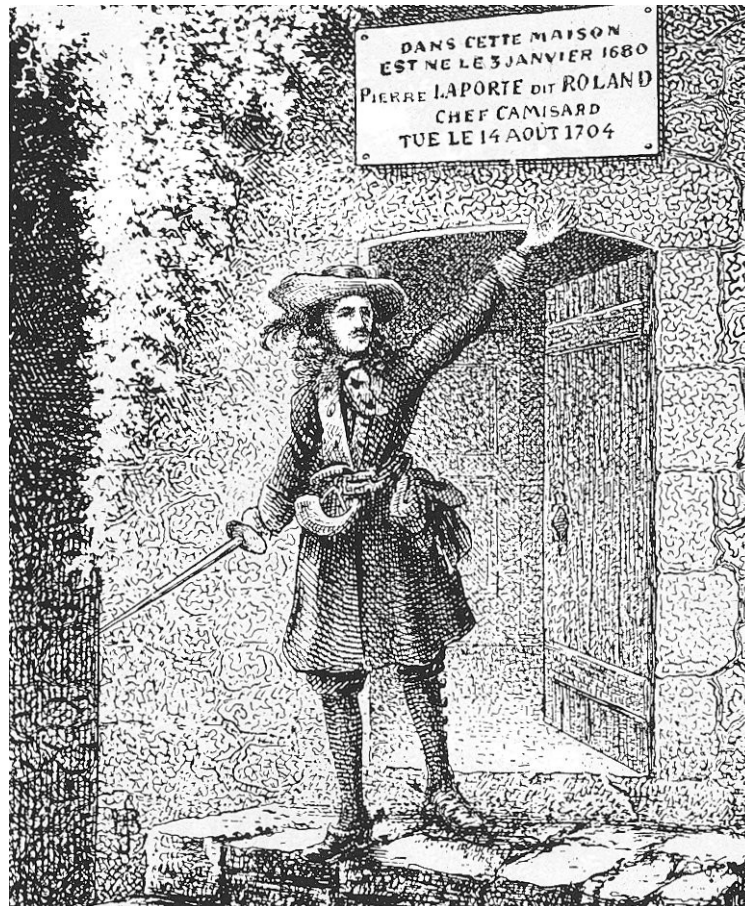

Jean Cavalier 1681-1740

Camisardkrigen

Da Ludvig XIV i begyndelsen af 1700-tallet gjorde et fornyet fremstød mod de reformerte, der var tilbage i Cevennerne, blev deres vrede så stor, at det i 1702 kom til væbnet modstand. Der blev en regulær krig mellem kongens tropper og de reformerte. Man har givet denne krig navnet: Camisard-krigen "La guerre des Camisards". Man mener, at navnet stammer fra betegnelsen for den dragt, de reformerte bar, *camise*, bluse = en provencalsk form for det franske ord *chemise* (skjorte). De reformerte trak en skjorte over sig om natten for at kunne genkendes af deres våbenfæller.

En af dem, der udførte kongens ordrer: Bâville, kongelig embedsmand, fik i 1685 ansvaret for at kongens ordrer blev udført i området. Han blev kaldt "Kongen af Languedoc". Han idømte bøder, fjernede børnene, nægtede at vie de reformerte, sendte dem til galajerne, på skafottet, ligene kom på lossepladsen.

Pierre Laporte 1680-1704 kaldet Rolland

Pierre Laporte

Han får tilnavnet Rolland. Han er militærmænd: uddannet dragon. Vender efter endt tjeneste tilbage til Cevennerne. Bliver kaldt: "General for Guds børn". Dygtig soldat. Strateg. Sørger for sine mænds forplejning m.v. Både sejre og nederleg. For at nedlægge våbnene kræver han ret til frit at holde reformerte gudstjenester. Vil ikke drage i landflygtighed. 1704 bliver han forrådt. Flygter, men bliver indhentet og slået ihjel.

Gédéon Laporte

En anden leder. Han er 40 år gammel, da opstanden bryder ud. Falder i et slag. Sammen med 12 andre, bliver hans hoved udstillet på broen i Anduze. Han bliver erstattet af sin nevø.

Jean Cavalier 1681-1740

Jean Cavalier

Hans barndomshjem blev revet ned på Bâvilles ordre. Han var døbt i en reformert kirke, men ved Nantes-ediktets ophævelse afsvor hans forældre den protestantiske tro, og han blev opdraget katolsk og konfirmeret i en katolsk kirke. Samtidig fulgte han om natten sin mor til de hemmelige gudstjenester. Han blev baker i en landsby nær Alès. Da han bliver truet med at blive anholdt pga. sin religiøse overbevisning, flygter han til Genève. I sin landflygtighed hører han, at der er udbrudt en opstand. Faderen er blevet sat i fængslet i Carcassonne. Moderen i Tour de Constance. Han vender tilbage til sin hjemegn og kaster sig med liv og sjæl ud i kampen. Han er både dygtig til at slås og besidder gode talegaver, fortæller om sagen og overbeviser. Kæmper mod kongens tropper i 1704, men indser, at han må slutte våbenstilstand i 1704. Camisarderne er utilfredse og vil ikke følge ham. Han overlever, forlader sit land og ender sine dage som guvernør på Jersey.

Mindesmærke for Pierre Laporte 1680-1704 kaldet Rolland

Kilder

Bastide, Samuel : *Page d'histoire protestante*. Musée du Désert
 Frost-Christensen, Rose-Marie : *Camisardkrigen – Kirken i ørkenen – Constance-tårnet*. Noter fra foredrag i DHS 06.12.2000
 Gresch, Eberhard : *Die Hugenotten. Geschichte, Glaube und Wirkung*. Leipzig 2005
 Brochure : *Journeys in PROTESTANT FRANCE*
<http://fr.wikipedia.org/wiki/Fichier:C%C3%A9vennes.jpg>
<http://www.museeprotestant.org/Pages/Notices.php?scatid=26¬iceid=504&lev=1&Lget=FR>
<http://fr.wikipedia.org/wiki/Fichier:MarieDurand.jpg>
<http://www.ot-aiguesmortes.fr/NL/Geschiedenis.htm>
[http://fr.wikipedia.org/wiki/Fichier:Aigues-Mortes\(Tour_de_constance\).jpg](http://fr.wikipedia.org/wiki/Fichier:Aigues-Mortes(Tour_de_constance).jpg)
<http://www.ot-aiguesmortes.fr/images/09AM-plan.jpg>